

สรุปข้อมูลข่าวสารอุตสาหกรรมการบินของไทย : ฉบับย่อ ประจำเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๕๖

แผนกวิจัยและพัฒนาธุรกิจการบิน สำนักวิจัยและพัฒนาธุรกิจการบิน สถาบันการบินพลเรือน

เริ่มต้นปี พ.ศ.๒๕๕๖ ด้วยรายงานสรุปข้อมูลปริมาณการจราจรทางอากาศประจำปี ๒๕๕๕ ของสมาคมการขนส่งทางอากาศระหว่างประเทศ (International Air Transport Association : IATA) ซึ่งได้ระบุว่าปริมาณการขนส่งผู้โดยสารเพิ่มขึ้นร้อยละ ๕.๓ จากปีก่อน ในขณะที่ปริมาณการขนส่งสินค้าทางอากาศลดลงร้อยละ ๑.๕

สำหรับภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกนั้น ปริมาณการขนส่งผู้โดยสารระหว่างประเทศมีการเติบโตร้อยละ ๕.๒ สูงกว่าเมื่อปี ๒๕๕๔ ซึ่งเติบโตร้อยละ ๔.๐ ซึ่งเป็นผลกระทบมาจากการเกิดสึนามิที่ประเทศญี่ปุ่น นอกจากนี้ในช่วงปลายปี ๒๕๕๕ ยังเป็นช่วงที่เศรษฐกิจของจีนมีการฟื้นตัว และธุรกิจการนำเข้า-ส่งออกในเอเชียมีความเข้มแข็งขึ้น อัตราส่วนการบรรทุกผู้โดยสารอยู่ที่ร้อยละ ๗๗.๕ จากการเพิ่มขึ้นของปริมาณการให้บริการที่เพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ ๓ เท่านั้น

แม้ว่าจะเป็นภูมิภาคที่มีการขนส่งสินค้าทางอากาศมากที่สุด แต่เอเชียแปซิฟิกก็มีปริมาณการผลิตด้านการขนส่งสินค้าลดลงร้อยละ ๕.๕ ซึ่งเป็นผลมาจากความต้องการของตลาดประเทศโลกตะวันตกที่ชะลอตัวลง อย่างไรก็ตาม อัตราส่วนการบรรทุกสินค้าของภูมิภาคนี้ก็ยังคงสูงที่สุดคืออยู่ที่ร้อยละ ๕๖.๑

สำหรับในปี ๒๕๕๖ นั้น IATA คาดการณ์ถึงอุตสาหกรรมการบินในปีหน้าว่าจะมีแนวโน้มที่ดี เนื่องจากวิกฤตการณ์ยูโรโซนมีความผันผวนน้อยกว่าปีก่อน และสถานการณ์หน้าผาการคลังในสหรัฐอเมริกาที่คลี่คลายลงปัจจัยเสี่ยงที่ยังอยู่ คือ ราคาน้ำมันเชื้อเพลิงที่ปรับตัวสูงขึ้น และการเติบโตของ GDP ซึ่งคาดว่าจะอยู่ที่ร้อยละ ๒.๓ อย่างไรก็ตาม IATA มองว่า ในปีนี้อัตราการเติบโตของการขนส่งผู้โดยสารน่าจะอยู่ที่ใกล้เคียงกับระดับร้อยละ ๕ แต่คาดว่าจะดีกว่าปี ๒๕๕๕ นี้

นอกจากนี้ ข้อมูลรายงานผลการดำเนินงานประจำปี ๒๕๕๕ ของ บริษัทแอร์บัส ยังเป็นสิ่งที่ตอกย้ำให้เห็นถึงการขยายตัวของอุตสาหกรรมการบินในปี ๒๕๕๕ ที่ผ่านมามีได้อย่างดี

จากผลการดำเนินงานประจำปี ๒๕๕๕ ของแอร์บัสนั้น ซึ่งแอร์บัสได้รายงานสถิติการส่งมอบเครื่องบินจำนวน ๕๘๘ ลำให้แก่ลูกค้า ๘๙ ราย (ลูกค้าใหม่ ๑๗ ราย) และสถิติการบรรจุข้อตกลงสั่งซื้อรวม ๙๑๔ ลำ ซึ่งสูงกว่าเป้าจากที่ตั้งไว้ ๖๕๐ ลำ ซึ่งสูงเป็นประวัติการณ์

สำหรับธุรกิจสายการบินของไทย ในปี ๒๕๕๕ นั้น ก็มีทิศทางเป็นไปในแนวเดียวกับธุรกิจสายการบินในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกตามข้อมูลของ IATA ซึ่งในปี ๒๕๕๖ นี้ อุตสาหกรรมสายการบินของไทยมีแนวโน้มที่จะขยายตัวอย่างต่อเนื่องจากปีก่อน จากแผนการดำเนินงานในปีนี้อุตสาหกรรมสายการบินของไทยมีแนวโน้มที่จะเป็นแผนและกลยุทธ์ของสายการบินไทยในการขยายธุรกิจ โดยเฉพาะในตลาดเอเชีย ซึ่งนอกเหนือจากการเปิดเส้นทางบินและเพิ่มเที่ยวบินแล้ว สายการบินไทยยังเตรียมการพัฒนาธุรกิจการให้บริการเช่าเหมาลำอีกด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถใช้งานเครื่องบินใหม่ที่รับมาใหม่และเครื่องบินที่กำลังจะปลดระวางได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด นอกจากนี้ การจัดตั้งบริษัท ไทยสมายล์แอร์เวย์ส จำกัด ในขณะที่สายการบิน-

ไทยแอร์เอเชียก็เตรียมรับมอบเครื่องบินใหม่เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของฝูงบิน รวมทั้งการขยายจำนวนเที่ยวบิน และเส้นทางบินใหม่ๆ

การดำเนินการข้างต้น ล้วนเป็นการดำเนินการเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของสายการบิน ท่ามกลางสถานการณ์การแข่งขันของธุรกิจสายการบินที่ยังคงมีความรุนแรงต่อเนื่อง ทั้งนี้ เนื่องจาก สิ่งทั้งสองสายการบินต่างเห็นพ้องต้องกัน คือ การให้ความสำคัญกับตลาดในภูมิภาคเอเชีย โดยเฉพาะประเทศอาเซียนและจีน ซึ่งเป็นภูมิภาคที่มีแนวโน้มการขยายตัวของความต้องการเดินทางขนส่งทางอากาศ และเป็นตลาดที่สายการบินต่างๆ ต่างต้องการเพิ่มส่วนแบ่งทางการตลาด

นอกจากนี้ ปริมาณผู้โดยสารที่ใช้บริการท่าอากาศยานของ ทอท. ในปี ๒๕๕๖ ที่มีแนวโน้มเพิ่มจำนวนมากขึ้น ก็เป็นอีกปัจจัยที่แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มการขยายตัวของอุตสาหกรรมการบินของไทย

อย่างไรก็ตาม ภายในปี ๒๕๕๘ การเปิดเสรีการบินในอาเซียนเพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงการขนส่งทางอากาศในกลุ่มประเทศอาเซียนเป็นสิ่งที่กำลังจะเกิดขึ้น ภายใต้การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยประเทศสมาชิกอาเซียนจะทำข้อตกลงการบินแบบพหุภาคี เพื่อให้ทั้ง ๑๐ ประเทศอาเซียนสามารถเปิดเสรีการบินผู้โดยสารได้โดยไม่จำกัดจุดบิน ไม่จำกัดจำนวนเที่ยวบิน และความถี่เที่ยวบินภายในปี ๒๕๕๘ โดยเฉพาะประเทศไทย ซึ่งได้ลงนามในสัตยาบันความตกลงว่าด้วยการเปิดเสรีบริการขนส่งผู้โดยสารและสินค้าทางอากาศอย่างเต็มที่โดยไม่จำกัดความจุความถี่ และแบบอากาศยานในจุดบินอาเซียนทั้งหมดเป็นที่เรียบร้อยแล้ว เช่นเดียวกับอีก ๕ ประเทศ คือ มาเลเซีย เมียนมาร์ ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และเวียดนาม ส่วนประเทศอินโดนีเซีย ลาว กัมพูชา และบรูไน ยังไม่ได้ลงนาม

ซึ่งแน่นอนว่า การเปิดเสรีการบินจะส่งผลให้มีเที่ยวบินระหว่างประเทศเข้ามาทำการบินที่ท่าอากาศยานหลักและรองของไทยมากขึ้น ดังนั้น แนวโน้มการขยายตัวของจำนวนผู้โดยสารที่ใช้บริการท่าอากาศยานในประเทศ ไทย ซึ่งไม่จำเพาะอยู่เพียงท่าอากาศยานหลักที่อยู่ในความรับผิดชอบของ ทอท. เท่านั้น แต่ในการเตรียมความพร้อมของประเทศไทยในการเข้าสู่ AEC เพื่อเป็นจุดเชื่อมต่อการขนส่งทางอากาศของภูมิภาคอาเซียน ดังนั้น จึงต้องเร่งดำเนินการพัฒนาท่าอากาศยานในความรับผิดชอบของกรมการบินพลเรือน (บพ.) ที่อยู่ในภูมิภาคอื่นๆ ด้วย โดยล่าสุดนั้น กระทรวงคมนาคมได้มีนโยบายในการพัฒนาสนามบินที่มีศักยภาพรองรับ AEC ในจังหวัดที่อยู่ตามแนวชายแดน เพื่อรับการเชื่อมต่อการเดินทางกับประเทศต่างๆ ในอาเซียน รวม ๖ แห่ง คือ ท่าอากาศยานแม่สอด ท่าอากาศยานเบตง ท่าอากาศยานอุบลราชธานี ท่าอากาศยานอุดรธานี ท่าอากาศยานนราธิวาส และท่าอากาศยานนครราชสีมา

นอกเหนือจากท่าอากาศยานในความรับผิดชอบของ บพ. แล้ว ยังมีท่าอากาศยานอื่นๆ ที่กระทรวงคมนาคมจะพัฒนาเพื่อเพิ่มบทบาทให้เป็นท่าอากาศยานเชิงพาณิชย์มากยิ่งขึ้น ได้แก่ ท่าอากาศยานนานาชาติอุตะเภ-พัทยา ท่าอากาศยานขอนแก่น จังหวัดสกล และท่าอากาศยานสุรินทร์ภักดี จังหวัดสุรินทร์

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาท่าอากาศยานต่างๆ ข้างต้น เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลในการเป็นศูนย์กลางการเชื่อมต่อการเดินทางขนส่งของอาเซียนนั้น จะต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการจะดึงสายการบินให้เข้ามาใช้บริการท่าอากาศยานต่างๆ ของไทย ซึ่งจะต้องมีการเพิ่มสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ให้กับสายการบินเพื่อจูงใจพร้อมปรับระบบการบริการภายในท่าอากาศยาน เช่น ให้ผู้โดยสารใช้เวลาการเข้า-ออก ไม่เกิน ๑ ชั่วโมง จากปัจจุบันใช้เวลานานเกือบ ๓ ชั่วโมง เป็นต้น

ในการเปิดเสรีการบินและการผลักดันให้ไทยเป็นศูนย์กลางการขนส่งทางอากาศ รวมทั้งการเตรียมความพร้อมรองรับการเป็นประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘ จะประสบความสำเร็จนั้น จะต้องมีการปรับปรุงกฎระเบียบการเดินอากาศต่างๆ ให้สอดคล้องและเป็นมาตรฐานเดียวกันกับประเทศอื่นๆ ในอาเซียนด้วย ทั้งนี้กระทรวงคมนาคมได้มอบหมายให้ บพ. ดำเนินการปรับปรุงพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ.๒๕๔๗ ให้สอดคล้องกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และเตรียมพร้อมสำหรับการเปิดเสรีการบินอาเซียนอย่างเต็มรูปแบบ โดยเฉพาะกฎระเบียบเกี่ยวกับสัดส่วนการถือหุ้นของนักลงทุนต่างชาติที่ต้องการเข้ามาลงทุนในอุตสาหกรรมการบินของไทย ที่ปัจจุบันจำกัดให้ต้องเป็นคนไทยไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๕๑ และต่างชาติไม่เกินร้อยละ ๔๙ สำหรับประเด็นเกี่ยวกับสัดส่วนการถือหุ้นที่จะต้องเร่งดำเนินการ ได้แก่ การปรับปรุงกฎเกณฑ์ระเบียบของพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๕๔๗ เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ลงทุนผลิตอากาศยานและชิ้นส่วนอากาศยาน การแก้ไขประกาศผู้ให้บริการในลานจอดอากาศยาน และการเพิ่มสัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติมากกว่าร้อยละ ๔๙ สำหรับการจัดตั้งสายการบินของไทย

สำหรับ การออกมาตรการเพื่อการคุ้มครองสิทธิผู้โดยสารที่ใช้บริการสายการบินเข้าหemaalá ลำสุด บพ. ได้เตรียมออกมาตรการควบคุม ๓ มาตรการหลัก ประกอบด้วย

๑. สายการบินเข้าหemaalá จะต้องมีการวางเงินค้ำประกันที่ บพ. ในอัตราที่เท่ากับค่าใช้จ่ายของจำนวนผู้โดยสาร เพื่อรองรับหากเกิดเหตุฉุกเฉินในการให้บริการของสายการบิน

๒. สายการบินเข้าหemaalá จะต้องมีเครื่องบินให้บริการมากกว่า ๑ ลำ หากมีเพียงลำเดียวจะต้องเป็นการให้บริการแบบ Round Trip

๓. แต่ละสายการบินจะต้องมีบริษัทสายการบินพันธมิตร เพื่อช่วยเหลือผู้โดยสารกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินกับการบริการของสายการบิน จะต้องมีการมีเครื่องบินสำรองของบริษัทพันธมิตรเข้าให้การสนับสนุนได้ทันที และไม่กระทบต่อการให้บริการของผู้โดยสาร

ความเคลื่อนไหวของอุตสาหกรรมการบินในประเทศไทยที่น่าสนใจ ยังมีการจัดตั้งกรมฝนหลวงและการบินเกษตร ซึ่งจะมีฐานะเป็นนิติบุคคล ขึ้นตรงกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ อยู่ในกลุ่มภารกิจด้านบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการผลิต ซึ่งประกอบด้วยกรมชลประทาน กรมพัฒนาที่ดิน และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่รวมอยู่ในกลุ่มภารกิจเดียวกัน

นอกจากจะมีหน้าที่และความรับผิดชอบในเรื่องการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในบรรยากาศของประเทศโดยตรงแล้ว ยังเพิ่มบทบาทในการบูรณาการ ทั้งด้านการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนงาน และการดำเนินงาน ในด้านการจัดหาทรัพยากรเพื่อการเกษตร การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ การป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยธรรมชาติที่เกี่ยวข้อง การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีฝนหลวงและการดัดแปรสภาพอากาศต่างๆ และการให้บริการด้านการบินและการสื่อสารในการสนับสนุนภารกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สำหรับในด้านการจัดการจราจรทางอากาศล่าสุดนั้น บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด (บวท.) ได้ริเริ่มให้จัดสร้างเส้นทางบินแบบ Conditional Route ระหว่างกรุงเทพฯ-เชียงใหม่-กรุงเทพฯ และภูเก็ต-กรุงเทพฯ ขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากความต้องการเดินทางไปยังเชียงใหม่และภูเก็ตที่เพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่เส้นทางบินหลักจากกรุงเทพฯ ไปยังทั้ง ๒ จังหวัดกลับมีเพียง ๒ เส้นทางบิน ซึ่งทำให้การจราจรคับคั่ง ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ควบคุมการจราจรทางอากาศต้องทำงานหนัก โดย บวท. ได้นำเทคโนโลยีการเดินอากาศ Performance Based Navigation (PBN) เข้ามาช่วยบริหารจัดการห้วงอากาศที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประสิทธิภาพ

สำหรับในด้านอื่นๆ นั้น มีกรณีที่น่าสนใจ คือ เหตุการณ์ความไม่ปกติของเครื่องบินโบอิง ๗๘๗ ดรีมไลเนอร์ของสายการบินฮอล นีปอน แอร์เวย์ส (เอเอ็นเอ) ระหว่างที่เครื่องบินเดินทางออกจากสนามบิน-ยามากูชิอุเบะ ทางตะวันตกของญี่ปุ่น เพื่อมุ่งหน้าไปยังกรุงโตเกียว จนทำให้ทางสายการบินต้องนำเครื่องลงจอดฉุกเฉิน หลังจากกัปตันสายการบินเอเอ็นเอของญี่ปุ่น ต้องนำเครื่องลงจอดฉุกเฉินเมื่อวันพุธ เพราะได้กลิ่นไหม้ และมีไฟเตือนว่าแบตเตอรี่มีปัญหา เมื่อกลางเดือนมกราคมที่ผ่านมา ซึ่งการสอบสวนเบื้องต้นของเจ้าหน้าที่ญี่ปุ่นพบว่า แบตเตอรี่มีปัญหา เพราะสารกักต่อน้ำที่รั่วมาจากแบตเตอรี่ลิเทียม ไอออน ซึ่งติดตั้งใต้ห้องนักบิน ทำให้แบตเตอรี่ลุกไหม้นั้น ทำให้สำนักงานการบินแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา ประกาศระงับการให้บริการการบินด้วยเครื่องบินโบอิง ๗๘๗ เป็นการชั่วคราว หลังจากดรีมไลเนอร์ประสบอุบัติเหตุต่างๆ ซึ่งได้แก่ กระชกร้าว, น้ำมันรั่วไหล และเพลิงไหม้บนทางวิ่งของสนามบินโลแกน ในเมืองบอสตัน สหรัฐอเมริกา รวมถึงการลงจอดฉุกเฉินของสายการบินเอเอ็นเอ ในครั้งนี้ด้วย

ปัจจุบันเครื่องบินโบอิง ๗๘๗ ดรีมไลเนอร์ทั้งหมดกว่า ๕๐ ลำถูกระงับการบินอย่างไม่มีกำหนด รวมทั้งสายการบินเจแปน แอร์ไลน์ สายการบินเอเอ็นเอ สายการบินกาตาร์แอร์เวย์ส สายการบินแอร์อินเดีย สายการบินแอลเอเอ็นเอของซีลี และสายการบินหลายแห่งของสหรัฐฯ ได้หยุดใช้เครื่องบินรุ่นนี้ทั้งหมด จนกว่าจะพบสาเหตุและแก้ไขข้อบกพร่องได้ทั้งหมด

ทั้งนี้ สรุปผลการตรวจสอบหาข้อเท็จจริงของสาเหตุการเกิดความไม่ปกติของเครื่องบินโบอิง ๗๘๗ ดรีมไลเนอร์ ยังต้องติดตามต่อไป

สำหรับความเคลื่อนไหวของอุตสาหกรรมการบินประจำเดือนมกราคม ๒๕๕๖ นี้ จะเห็นว่า ปัจจัยต่างๆ ล้วนแสดงถึงการขยายตัวของอุตสาหกรรมการบินของไทยอย่างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็น การขยายธุรกิจของสายการบิน การเพิ่มจำนวนอากาศยานในฝูงบิน การเปิดจุดบินใหม่ๆ การเพิ่มเที่ยวบิน รวมทั้งการพัฒนาท่าอากาศยานต่างๆ ในประเทศไทย หรือแม้แต่ การพัฒนาเส้นทางบินใหม่เพื่อลดความหนาแน่นของจราจรทางอากาศ ทั้งนี้ มีเป้าหมายหลัก คือ เพื่อรองรับการขยายตัวของการเดินทางขนส่งทางอากาศของภูมิภาคอาเซียนจากการเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี ๒๕๕๘ นี้ ซึ่งประเทศไทยเองก็ได้มีการเตรียมความพร้อม โดยเฉพาะการปรับแก้ไขกฎระเบียบต่างๆ ให้มีความยืดหยุ่นสำหรับการเปิดเสรีการบินในอาเซียน

แหล่งข้อมูล :

เว็บไซต์องค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ เว็บไซต์สมาคมการขนส่งทางอากาศระหว่างประเทศ เว็บไซต์กระทรวงคมนาคม
เว็บไซต์กรมการบินพลเรือน เว็บไซต์บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) เว็บไซต์บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน)
เว็บไซต์บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด เว็บไซต์ข่าวจากสื่อมวลชนต่างๆ

Disclaimer : ข้อมูลในรายงานฉบับนี้จัดทำเพื่อใช้ประโยชน์ในกิจการของ สบพ. และเผยแพร่ทั่วไป โดยจัดทำขึ้นจากแหล่งข้อมูลต่างๆที่น่าเชื่อถือ แต่มีอาจรับรองความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ หรือความสมบูรณ์เพื่อใช้ในการค้าหรือประโยชน์อื่นใด สบพ. อาจเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงข้อมูลได้โดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า ทั้งนี้ผู้ใช้ข้อมูลต้องใช้ความระมัดระวังในการใช้ข้อมูลต่างๆ ด้วยวิจารณญาณของตนเองและรับผิดชอบในความเสียหายเอง สบพ. จะไม่รับผิดชอบผู้ให้หรือบุคคลใดในความเสียหายใดจากการใช้ข้อมูลดังกล่าว ข้อมูลในรายงานฉบับนี้จึงไม่ถือว่าเป็นการให้ความเห็นหรือคำแนะนำในการตัดสินใจทางธุรกิจ แต่อย่างใดทั้งสิ้น